

Nr 110.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkten 31, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Utrustning av nya sinnessjukhus för budgetåret 1951/52 beräkna ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

I samma proposition har Kungl. Maj:t beträffande kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond (bilaga 32, punkten 2) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1951/52 beräkna ett investeringsanslag av 10 500 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 151, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 9 mars 1951, föreslagit riksdagen att

dels besluta,

a) att vid S:ta Annas sjukhus i Nyköping skall i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordat förslag uppföras två nya personalbostadshus för en beräknad kostnad av sammanlagt högst 660 000 kronor;

b) att vid Mariebergs sjukhus i Kristinehamn skall i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordat förslag uppföras en ny upptagningspaviljong för en beräknad kostnad av högst 950 000 kronor;

c) att vid Umedalens sjukhus i Umeå skall i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordat förslag verkställas modernisering och utbyggnad av ekonomibyggnaden för en beräknad kostnad av högst 775 000 kronor;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att under angiven förutsättning förvärva Brotorps arbetshem för en köpeskilling av högst 175 000 kronor;

dels till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. under statens allmänna fastighetsfond anvisa

a) för budgetåret 1951/52 ett investeringsanslag av 10 530 000 kronor;

b) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 ett investeringsanslag av 454 000 kronor;

dels ock till Utrustning av nya sinnessjukhus för budgetåret 1951/52 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 980 000 kronor.

Anslag till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.

Anslag å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1950/51.

Vissa byggnadsarbeten m. m. vid Sundby sjukhus. På förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 177 till 1946 års riksdag beslöt riksdagen (skr. nr 209) att för budgetåret 1946/47 under anslaget till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. anvisa dels 120 000 kronor till vissa byggnadsarbeten m. m. vid Sundby sjukhus, dels ock 22 500 kronor till komplettering av avloppsledningarna vid samma sjukhus. Genom beslut den 21 juni 1946 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att låta utföra ifrågavarande byggnadsarbeten och komplettering av avloppsledningar för en kostnad av högst 120 000 resp. 22 500 kronor.

Till bestridande av merkostnader för ifrågavarande arbeten till följd av stegrade byggnadskostnader föreslås, att å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår anvisas ett belopp av 41 000 kronor.

Uppförande av två läkarbostäder vid Birgittas sjukhus. I enlighet med förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 185 till 1948 års riksdag anvisade riksdagen (skr. nr 235) under anslaget till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1948/49 ett belopp av 164 000 kronor till uppförande av två läkarbostäder vid Birgittas sjukhus i Vadstena. Genom beslut den 4 juni 1948 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att för en kostnad av högst 164 000 kronor låta utföra arbetena i fråga.

Till bestridande av merkostnader för arbetena till följd av stegrade byggnadskostnader föreslås, att 6 500 kronor anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51.

Vissa byggnadsarbeten vid Ryhovs sjukhus m. m. Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen nr 244 till 1947 års riksdag framlagda förslag anvisade riksdagen (skr. nr 352) under anslaget till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. dels 325 000 kronor till vissa ombyggnadsarbeten vid Ryhovs sjukhus i Jönköping, dels ock 55 000 kronor till uppförande av en läkarbostad vid sjukhuset. Genom beslut den 27 juni 1947 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att låta utföra ifrågavarande arbeten för en kostnad av högst 325 000 resp. 55 000 kronor.

Till bestridande av merkostnader i anledning av stegrade byggnadskostnader föreslås, att för arbetena anvisas 55 000 kronor å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51.

Ombyggnad av administrationsbyggnaden vid Restads sjukhus m. m. Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen nr 244 till 1947 års riksdag framlagda förslag anvisade riksdagen (skr. nr 352) under anslaget till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. dels 290 000 kronor till om-

byggnad av administrationsbyggnaden vid Restads sjukhus i Vänersborg, dels ock 51 000 kronor till renovering och utvidgning av sjukhusets vattenverk. Genom beslut den 27 juni 1947 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att låta utföra ifrågavarande arbeten för en kostnad av högst 290 000 resp. 51 000 kronor.

I de till grund för medelsanvisningen å 290 000 kronor liggande kostnadsberäkningarna skulle medelsbehovet rätteligen ha angivits till 315 000 kronor. Med hänsyn härtill samt till den allmänna stegringen av byggnadskostnaderna föreslås, att för arbetena i fråga anvisas 102 000 kronor å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51.

Tillbyggnad av Mariebergs sjukhus m. m. Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen nr 244 till 1947 års riksdag framlagt förslag anvisade riksdagen (skr. nr 352) under anslaget till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. 110 000 kronor till nybyggnad av två läkarbostäder vid Mariebergs sjukhus i Kristinehamn. Genom beslut den 27 juni 1947 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att för högst 110 000 kronor låta uppföra de båda läkarbostäderna. Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 185 till 1948 års riksdag anvisade vidare riksdagen (skr. nr 235) under förenämnda anslag 1 610 000 kronor till uppförande av en ny paviljong vid sjukhuset samt till utbyggnad av värmecentralen. Genom beslut den 4 juni 1948 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att för en kostnad av högst 1 610 000 kronor låta utföra dessa arbeten.

För täckande av byggnadskostnadsstegringar föreslås, att till arbetena i fråga anvisas 80 000 kronor å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51.

Utvidgning av vattenverket vid Sätters sjukhus m. m. Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen nr 244 till 1947 års riksdag framlagda förslag anvisade riksdagen (skr. nr 352) dels 159 000 kronor till utvidgning av vattenverket m. m. vid Sätters sjukhus, dels 150 000 kronor till uppförande av två läkarbostäder vid sjukhuset, dels ock 75 000 kronor till uppförande av en stängselmur vid samma sjukhus. Genom beslut den 27 juni 1947 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att för högst nämnda belopp låta utföra resp. arbeten.

Till bestridande av merkostnader till följd av stegrade byggnadskostnader föreslås, att 54 000 kronor anvisas till ifrågavarande byggnadsarbeten å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51.

Vissa arbeten för tryggande av vattenförsörjningen vid S:t Olofs sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1950 års riksdag (prop. nr 113; riksd. skr. nr 209) att till vissa arbeten för tryggande av vattenförsörjningen vid S:t Olofs sjukhus i Visby för budgetåret 1949/50 anvisa 50 000 kronor.

Till bestridande av oförutsedda kostnader för arbetena föreslås, att å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår anvisas 11 600 kronor.

Uppförande av läkarbostad vid S:t Olofs sjukhus. I enlighet med av Kungl. Maj:t framlagt förslag anvisade 1947 års riksdag (prop. nr 244; riksd. skr. nr 352) till uppförande av läkarbostad vid S:t Olofs sjukhus i Visby för budgetåret 1947/48 ett belopp av 60 000 kronor.

Vid kostnadsberäkningarnas uppgörande var belägenheten av bostaden icke fullt klarlagd. Av denna anledning upptogs i beräkningen inga kostnader för yttre ledningar och arbeten. Med hänsyn härtill och den efter tidpunkten för kostnadsberäkningen inträffade allmänna kostnadsstegringen föreslås, att å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår upptagas ytterligare 13 500 kronor för uppförande av läkarbostaden.

Elektriska arbeten vid vissa statens sinnessjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1948 års riksdag (prop. nr 185; riksd. skr. nr 235), att vid Restads sjukhus i Vänersborg skulle utföras vissa elektriska arbeten. Genom beslut den 4 mars 1949 uppdrog Kungl. Maj:t åt medicinalstyrelsen att låta utföra arbetena samt ställde 46 000 kronor till styrelsens förfogande härför. I enlighet med av Kungl. Maj:t i propositionen nr 242 till 1945 års riksdag framlagt förslag beslöt riksdagen (skr. nr 420), att vid Sätters sjukhus skulle utföras omläggning av de elektriska installationerna samt anvisade för budgetåret 1945/46 ett belopp av 123 500 kronor till arbetenas utförande. Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen nr 111 framlagt förslag beslöt 1949 års riksdag (skr. nr 225), att vid Frösö sjukhus i Östersund skulle utföras vissa elektriska arbeten. Genom beslut den 20 maj 1949 uppdrog Kungl. Maj:t åt medicinalstyrelsen att låta utföra ifrågavarande arbeten samt ställde ett belopp av 50 000 kronor till styrelsens förfogande härför.

Till bestridande av merkostnader för angivna arbeten i anledning av prisstegringar m. m. föreslås, att å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår anvisas ytterligare 65 400 kronor.

Elektriska arbeten vid S:ta Gertruds sjukhus. S:ta Gertruds sjukhus' enda tillförande ledning — en högspänningskabel för förbindelse med kraftleverantören, Västerviks Kraftaktiebolag — befinner sig numera i bristfälligt skick. Med hänsyn härtill föreslås, att sjukhuset tillföres elkraft från en annan kraftleverantören tillhörande högspänningsledning i Jenny i form av 10 kV växelström ävensom att den befintliga tillförande kabeln repareras. Kostnaderna härför beräknas till 25 000 kronor. Med hänsyn till angelägenheten av att arbetena komma till utförande snarast möjligt anses beloppet böra anvisas å tilläggsstat. För ändamålet föreslås sålunda skola anvisas ett belopp av 25 000 kronor å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår.

Anslag för budgetåret 1951/52.

Uppförande av en tuberkulosavdelning vid Ulleråkers sjukhus. I enlighet med förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1949 års riksdag (prop. nr 111; riksd. skr. nr 225), att vid Ulleråkers sjukhus i Uppsala skulle uppföras en tuber-

kulosavdelning för en beräknad kostnad av högst 2 000 000 kronor. I detta belopp ingingo icke kostnaderna för yttre ledningar, för eventuellt erforderlig komplettering av panncentral m. m. vid sjukhuset och för eventuellt nödvändiga särskilda grundläggningsarbeten. Dessa kostnader voro nämligen då ej möjliga att överblicka. För påbörjande av avdelningen anvisade riksdagen för budgetåret 1949/50 ett belopp av 300 000 kronor, varjämte riksdagen beslöt, att för ändamålet finge disponeras 300 000 kronor av de medel, som av riksdagen tidigare anvisats för andra etappen av om- och nybyggnadsarbeten vid sjukhuset. Vidare beslöt 1950 års riksdag (skr. nr 209) efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 113 — vari kostnaderna för avdelningen beräknats till 2 300 000 kronor — att för arbetena i fråga anvisa ytterligare 100 000 kronor. För byggnadsföretaget har sålunda hittills anvisats sammanlagt 700 000 kronor.

Den ena av de båda till avdelningen hörande paviljongerna jämte vissa gemensamma yttre arbeten beräknas kunna påbörjas under första halvåret 1951, varvid arbetena i huvudsak komma att färdigställas under loppet av nästa budgetår. För färdigställande av dessa arbeten beräknas ett belopp av 1 200 000 kronor erforderligt. Medelsbehovet för nästa budgetår skulle således uppgå till 500 000 kronor.

Ombyggnad av norra mansavdelningen vid Ulleråkers sjukhus. 1950 års riksdag (prop. nr 113; riksd. skr. nr 209) anvisade 475 000 kronor till upprättande av ritningar och andra handlingar samt påbörjande av vissa delar av arbetena för ombyggnad av den nuvarande manspaviljongen vid norra sjukhuset. Ombyggnadsarbetena anses böra igångsättas i början av år 1951, varvid såsom en första etapp bör utföras ombyggnad av den södra flygelbyggnaden. Ritningar ha upprättats över ombyggnadsförslagen rörande avdelningens båda flyglar. Huru byggnadens mittparti skall utformas är ännu icke slutligen löst. Någon mera definitiv kostnadsberäkning för hela ombyggnadsprogrammet för avdelningen har därför icke kunnat uppgöras. Det oaktat synas hinder icke böra möta mot att medel nu anvisas för ombyggnadsarbeten i den södra flygeln. Kostnaderna för första etappen uppskattas preliminärt till 1 800 000 kronor, varav för budgetåret 1951/52 föreslås skola anvisas 900 000 kronor.

Ombyggnad av Birgittas sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1946 års riksdag (prop. nr 177; riksd. skr. nr 209), att vid Birgittas sjukhus i Vadstena skulle i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen nr 242 till 1945 års riksdag framlagt förslag i en första etapp utföras om- och nybyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av högst 4 150 000 kronor. Av detta belopp anvisade riksdagen för budgetåret 1946/47 1 000 000 kronor. Sedermera har för fullföljande av dessa arbeten av 1947, 1948 och 1949 års riksdagar anvisats tillhoppa 2 360 000 kronor för budgetåren 1947/48—1949/50, varjämte 1949 års riksdag medgivit, att för arbetena finge disponeras besparingar om tillhoppa 940 000 kronor å investeringsanslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. Vidare be-

slöt 1950 års riksdag (skr. nr 209) efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 113, enligt vilken kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag beräknats till 6 865 000 kronor, att till berörda arbeten anvisa sammanlagt 2 000 000 kronor, varav 800 000 kronor på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1949/50 samt 1 200 000 kronor för budgetåret 1950/51. Sammanlagt ha alltså hittills 6 300 000 kronor ställts till förfogande för arbetena.

För de arbeten, som nu återstå av första etappen, avseende färdigställande av paviljong D 1 (påbörjad senhösten 1949), uppförande av paviljong D 2 (påbörjad hösten 1950) samt yttre arbeten i anslutning till dessa byggnader jämte smärre kompletteringsarbeten i de redan färdiga byggnaderna, föreslås skola för nästa budgetår anvisas återstoden av det hösten 1949 beräknade beloppet, 565 000 kronor.

Om- och nybyggnadsarbeten vid Västra Ny sjukhus. I propositionen nr 113 till 1950 års riksdag förordades en utbyggnad av sjukhuset till 205 vårdplatser ävensom en förflyttning av den provisoriska alkoholistanstalten till Salberga sjukhus i Sala. I anslutning därtill föreslogs, att för arbetenas påbörjande skulle anvisas 800 000 kronor av de till i runt tal 2 900 000 kronor uppskattade kostnaderna för arbetena. Riksdagen biföll förslagen (skr. nr 209).

De arbeten, som nyligen påbörjats, äro huvuddelen av arbetena för ordnande av vattenförsörjningen samt nybyggnad av bostadshus för ogift personal. Under år 1951 anses i första hand böra igångsättas ombyggnad av ekonomibyggnaden, skolbyggnaden och vissa yttre arbeten. För ändamålet föreslås för budgetåret 1951/52 skola anvisas 700 000 kronor.

Uppförande av panncentral vid Restads sjukhus. I propositionen nr 113 till 1950 års riksdag föreslogs, att vid ifrågavarande sjukhus skulle uppföras en panncentral till en beräknad kostnad av högst 1 250 000 kronor samt att för budgetåret 1950/51 borde — utöver av 1949 års riksdag för ändamålet anvisade 55 000 kronor — anvisas 25 000 kronor. Riksdagen biföll förslaget (skr. nr 209).

När 1949 års riksdag anvisade medel för att möjliggöra utläggande av beställning av erforderliga ångpannor till panncentralen vid Restads sjukhus räknade man med en leveranstid av cirka 3 år. Leveransen av pannorna kan emellertid förväntas så snart, att panncentralen bör vara uppförd i slutet av år 1951. Det anses under rådande omständigheter angeläget att sätta i gång byggnadsarbetena. För ändamålet föreslås, att för nästa budgetår anvisas 1 000 000 kronor.

Uppförande av panncentral vid Mariebergs sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1950 års riksdag (prop. nr 113; riksd. skr. nr 209), att vid Mariebergs sjukhus i Kristinehamn skulle uppföras en panncentral för en beräknad kostnad av högst 1 250 000 kronor samt anvisade för budgetåret 1950/51 400 000 kronor för ändamålet.

För nästa budgetår föreslås skola anvisas ytterligare 700 000 kronor för ändamålet.

Ombyggnad av ekonomibyggnaden vid Sätters sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1950 års riksdag (prop. nr 113; riksd. skr. nr 209), att vid Sätters sjukhus skulle för en kostnad av högst 1 150 000 kronor verkställas ombyggnad av ekonomibyggnaden samt anvisade för budgetåret 1950/51 250 000 kronor för ändamålet.

För nästa budgetår föreslås skola anvisas ytterligare 100 000 kronor för ändamålet.

Uppförande av personalbostadshus vid Gädeå sjukhus. I enlighet med av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1950 års riksdag (prop. nr 113; riksd. skr. nr 209), att vid Gädeå sjukhus i Härnösand skulle för en kostnad av 625 000 kronor uppföras ett personalbostadshus, samt anvisade för budgetåret 1950/51 ett belopp av 300 000 kronor för arbetenas påbörjande.

För nästa budgetår föreslås ännu icke anvisade medel, 325 000 kronor, av det för byggnadens färdigställande beräknade beloppet skola anvisas.

Uppförande av en tuberkulosavdelning vid Umedalens sjukhus. I enlighet med förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1949 års riksdag (prop. nr 111; riksd. skr. nr 225), att vid Umedalens sjukhus skulle uppföras en tuberkulosavdelning för en beräknad kostnad av 2 000 000 kronor. För påbörjande av avdelningen anvisade riksdagen för budgetåret 1949/50 ett belopp av 400 000 kronor.

Vidare beslöt 1950 års riksdag (skr. nr 209) efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 113 — vari kostnaderna för avdelningen beräknats till 2 700 000 kronor — att för arbetena anvisa ytterligare 300 000 kronor.

Den ena av de båda till avdelningen hörande paviljongerna jämte vissa gemensamma yttre arbeten ha helt nyligen påbörjats och kommer att färdigställas under nästa budgetår. För ändamålet föreslås för nästa budgetår skola anvisas 700 000 kronor.

Ombyggnads- och utvidgningsarbeten vid Furunäsets sjukhus. De arbeten, som beslutats för ombyggnad och utvidgning av Furunäsets sjukhus i Piteå, ha kostnadsberäknats till sammanlagt 5 400 000 kronor. För arbetena ha hittills av 1945, 1946, 1948, 1949 och 1950 års riksdagar (prop. nr 113/1950; riksd. skr. nr 209/1950) anvisats tillhoppa 3 150 000 kronor. Medelsbehovet under nästa budgetår för ifrågavarande arbeten beräknas till 900 000 kronor, vilket belopp föreslås skola anvisas.

Uppförande av nytt sinnessjukhus vid Karlskrona. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1950 års riksdag (prop. nr 113; riksd. skr. nr 209), att för utredning rörande uppförande av nytt sinnessjukhus vid Karlskrona för budgetåret 1950/51 anvisa 100 000 kronor.

För fortsättande av utredningsarbetet föreslås för nästa budgetår skola anvisas 50 000 kronor.

Renovering av personalbostadshus vid Ulleråkers sjukhus. Till renovering av vissa angivna personalbostadshus vid Ulleråkers sjukhus i Uppsala föreslås för nästa budgetår skola anvisas 75 000 kronor.

Uppförande av tvättinrättning m. m. vid Ulleråkers sjukhus. Ett av de angelägnaste önskemålen i den tidigare moderniseringsplanen för Ulleråkers sjukhus i Uppsala var anordnandet av ändamålsenliga lokaler för tvättinrättningen. Till utredning härom anvisade 1950 års riksdag (prop. nr 113; riksd. skr. nr 209) 25 000 kronor. Utredningsuppdraget har sedermera anförtrotts statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande. Kommittén har nu framhållit, att innan man tager ställning till spørsmålet om tvättinrättningens slutliga utformning, frågan om en samordning av den statliga tvättverksamheten över huvud bör göras till föremål för utredning i syfte att därmed söka åvägabringa en sänkning av tvättkostnaderna. Med hänsyn härtill har kommittén ansett sig för nästa budgetår allenast böra föreslå utbyte mot nya av vissa förslitna tvättmaskiner i tvätteriet vid Ulleråkers sjukhus för en sammanlagd kostnad av 70 000 kronor. Av detta belopp behöfve 25 000 kronor nyanvisas.

För egen del vill departementschefen betona, att man givetvis bör eftersträva så låga tvättkostnader som möjligt. Kommitténs förslag till en undersökning av möjligheterna att i detta syfte samordna den statliga tvättverksamheten har departementschefen för avsikt att senare taga upp till närmare övervägande. Mot kommitténs förslag till anskaffande av vissa tvättmaskiner har departementschefen intet att erinra. Ej heller föranleda kostnadsberäkningarna någon erinran från departementschefens sida. Departementschefen tillstyrker alltså, att för nästa budgetår anvisas 25 000 kronor för ifrågavarande inköp.

Uppförande av personalbostadshus m. m. vid S:ta Annas sjukhus. I den av sinnessjukvårdsberedningen uppgjorda generalplanen har man räknat med att S:ta Annas sjukhus i Nyköping framdeles skall nedläggas. Det kan med hänsyn härtill ifrågasättas, om några nybyggnadsarbeten böra utföras vid sjukhuset. Då det emellertid icke nu är möjligt att bedöma, när ett nedläggande av sjukhuset kan ske — sinnessjukvårdsberedningen räknade med en utbyggnadsperiod för generalplanen av 15 år — och då de nuvarande ytterst otillfredsställande bostadsförhållandena för sjukhusets personal icke rimligen kunna få fortbestå under den tid, sjukhuset kommer att vara i bruk, anses det nödvändigt, att nya personalbostäder anordnas där. Med hänsyn härtill föreslås uppförande av två bostadshus med sammanlagt 6 lägenheter om tre rum och kök, 3 dubbletter och 20 enkelrum jämte vissa andra utrymmen, varvid i det ena bostadshuset även anses böra inrymmas vissa expeditionslokaler, arkiv och förråd. De nya bostäderna avses skola förläggas så, att de kunna ansluta sig till en framtida stadsplan för sjukhusområdets utnyttjande för bostadsändamål. Kostnaderna beräknas till 650 000 kronor för byggnaderna och 10 000 kronor för erforderliga reparationsarbeten i administrationsbyggnaden. För nästa budgetår föreslås skola anvisas ett belopp av 300 000 kronor för påbörjande av arbetena för byggnadernas uppförande.

Uppförande av ett personalbostadshus m. m. vid Birgittas sjukhus. Det omedelbara behovet av personalbostäder vid Birgittas sjukhus i Vadstena anses kunna tillgodoses genom uppförande av ett bostadshus, innehållande 32 enkelrum och 8 dubbletter. Enligt förslag av statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande skulle enkelrummen få en lägenhetsyta av högst 19 m² och dubbletterna högst 30 m². Vid avgivande av sitt förslag till två nya personalbostadshus vid S:ta Annas sjukhus framhöll kommittén, att den hade för avsikt att, då fråga uppkommer om byggande av bostäder vid statens sinnessjukhus ävensom beträffande ifrågavarande bostadshus, efter samråd med vederbörande personalorganisationer företaga en omprövning av bostädernas storlek. Kommittén synes sålunda beredd att ytterligare pröva storleken av lägenhetsytorna i det nu föreslagna personalbostadshuset. Här emot har departementschefen intet att erinra. Enligt departementschefens mening böra bostäderna i regel icke givas större ytinhåll än motsvarande, i tävlingsprogrammet för nytt sinnessjukhus i Karlskrona ingående bostäder, d. v. s. cirka 18 m² för enkelrum och cirka 28 m² för dubbletter.

För nästa budgetår föreslås, att för uppförande av bostadshuset i fråga samt för planering och iordningställande av det nya sjukhusområdet anvisas sammanlagt 650 000 kronor.

Ombyggnad av tvättinrättningen vid S:t Lars sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag anvisade 1950 års riksdag (prop. nr 113; riksd. skr. nr 209) 55 000 kronor till anskaffande av viss maskinutrustning till tvättinrättningen vid S:t Lars sjukhus i Lund.

Tvättinrättningen föreslås nu skola ombyggas för att erhålla en sådan kapacitet, att den kan tillgodose tvättbehovet även vid Vipeholms sjukhus i Lund samt vissa andra statliga institutioner. Härutöver har räknats med ett visst ytterligare utrymme för en framtida ökning av tvättgodsmängden.

Kostnaden för ombyggnaden har beräknats till 850 000 kronor. Härtill anses böra läggas kostnaderna för iordningställande av provisoriska lokaler för i tvättbyggnaden nu inrymda patientbibliotek och förråd, vilka måste utflyttas för att bereda plats för den nya tvättanläggningen. Dessa lokaler äro avsedda att framdeles förläggas till en ny administrations- resp. arbetsterapibyggnad. I avvaktan härpå föreslås, att lokalerna i den vid sjukhuset befintliga bageribyggnaden tills vidare tagas i anspråk för förråd. Bageriet befinner sig nämligen i dåligt skick; såväl ugnar som annan utrustning äro så förslitna, att bageridriften icke utan avsevärda olägenheter kan upprätthållas. Med hänsyn härtill och då sinnessjukvårdsberedningen i sitt betänkande framhållit önskvärdheten av att bagerirörelse ej bedrivs vid de statliga sinnessjukhusen, föreslås, att bageriet nedlägges. Kostnaden för ett provisoriskt iordningställande av bageriet för förråd har beräknats till 15 000 kronor.

Beträffande patientbiblioteket föreslås, att detta förlägges till tidigare som matsal utnyttjat utrymme i den västra administrationsbyggnaden. Kostnaderna för iordningställande av matsalen uppgå till 5 000 kronor.

Sammanlagt skulle således erfordras 870 000 kronor. Härifrån böra dragas av 1950 års riksdag redan anvisade 55 000 kronor för inköp av maskinutrustning. Återstående belopp, 815 000 kronor, föreslås skola i sin helhet anvisas för nästa budgetår.

Uppförande av upptagningspaviljong vid Mariebergs sjukhus. De för Mariebergs sjukhus i Kristinehamn återstående moderniseringsarbetena omfattar i huvudsak modernisering av de kvinnliga vårdpaviljongerna jämte återstoden av de manliga paviljongerna samt anordnande av arbetsterapilokaler. I första hand anses de kvinnliga vårdpaviljongerna böra iståndsättas. I stället för renovering av paviljong nr 18, vilket skulle medföra avsevärda kostnader och stora svårigheter, föreslås skola uppföras en nybyggnad, inrättad såsom en upptagningspaviljong för vård av lättare akuta fall. Till denna paviljong skulle kunna evakueras patienter i samband med det fortsatta renoveringsarbetet. Paviljongen har givits en utformning, som till platsantal per vårdavdelning överensstämmer med det av riksdagen uttalade önskemålet rörande akuta lugna vårdavdelningar i det beslutade Karlskronasjukhuset, samt med den standard i övrigt, som föreslagits av statens sjukhusutredning i dess betänkande angående synpunkter och förslag rörande sinnessjukvården. Kostnaderna ha beräknats till cirka 14 500 kronor per vårdplats. Totala kostnaderna för paviljongens uppförande ha uppskattats till 950 000 kronor. För arbetets påbörjande föreslås för nästa budgetår skola anvisas 500 000 kronor.

Uppförande av personalbostadshus vid Sätters sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag (prop. nr 113) beslöt 1950 års riksdag (skr. nr 209), att vid Sätters sjukhus skulle verkställas ombyggnad av ekonomibyggningen till en vid 1949 års prisläge beräknad kostnad av 1 150 000 kronor. För innevarande budgetår anvisades ett belopp av 250 000 kronor för påbörjande av arbetena.

I skrivelse den 26 februari 1951 har statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande framlagt förslag till viss omdisposition av beslutade ändringsarbeten i ekonomibyggningen vid Sätters sjukhus — avseende bl. a. utbyggnad av tvätteriet vid sjukhuset till att jämväl kunna omhändertaga tvätten för de militära förbanden I 13 i Falun, I 14 i Gävle och F 15 i Söderhamn — samt i samband därmed uppförande av ett personalbostadshus. Kostnaderna för bostadshuset ha beräknats till 215 000 kronor. Kommittén har vidare föreslagit, att medel måtte anvisas till grovplanering av områdena omkring tre nyligen uppförda läkarbostäder samt hårdgöring av 200 meter väg, som måste utföras i samband därmed. Kommittén — som förklarar sig ha för avsikt att närmare utreda kostnaderna för planteringar m. m. i samband med hela det nya bostadsområdets ordnande — har hemställt, att 30 000 kronor måtte anvisas.

Departementschefen har under denna punkt anfört följande.

»Vad angår de av kommittén föreslagna ändringarna i ombyggnadsförslaget rörande ekonomibygnaden vid Sätters sjukhus anser jag mig kunna biträda förslaget att öka kapaciteten hos sjukhusets tvättanläggning så, att den kan avverka tvätt även från nyssnämnda tre regementen. Genom denna större anläggning skulle tvättverksamheten kunna rationaliseras och kostnaderna för tvätten nedbringas. Överenskommelse om detta arrangemang har av kommittén under hand träffats med försvarets fabriksverk. Den som en följd härav erforderliga omdispositionen enligt kommitténs förslag föranleder ej någon erinran från min sida.

Jag har ej heller något att erinra mot det nya förslaget beträffande matsalarna. Härigenom kan den tidigare planerade påbyggnaden utgå. Å andra sidan ianspråktagas vissa bostäder, vilka äro belägna i ekonomibygnaden. I detta sammanhang vill jag erinra, att enligt statens sinnessjukvårdsberednings generalplan anses bostäder, belägna i byggnader av nämnda slag, icke lämpligen böra bibehållas. De böra i stället ersättas med nybyggnader på områden, som i möjligaste mån böra vara avgränsade från sjukhuset i övrigt. Med hänsyn till vad jag sålunda anfört, tillstyrker jag kommitténs förslag att uppföra ett nytt bostadshus, innehållande 12 enkelrum och 2 dubbletter. Av vid kommitténs skrivelse fogade ritningar över bostadshuset framgår, att för enkelrummen beräknats en lägenhetsyta av 19 m² och för dubbletterna cirka 33 m². Såsom jag nyss vid behandlingen av frågan om personalbostäder vid Birgittas sjukhus framhållit torde emellertid en från kommitténs sida förnyad översyn av storleken av bostäderna vara att förvänta.

Övriga av kommittén nu framlagda förslag ha ej givit anledning till erinran från min sida.»

I anslutning härtill föreslås, att för nästa budgetår anvisas 215 000 kronor för uppförande av bostadshuset samt 30 000 kronor till viss grovplanering m. m. eller sålunda sammanlagt 245 000 kronor.

Modernisering och utbyggnad av ekonomibygnaden vid Umedalens sjukhus. I och med att de av 1949 års riksdag beslutade nya vårdpaviljongerna vid Umedalens sjukhus vid Umeå bliva färdigställda komma ökade krav att ställas på centralkökets kapacitet. En av paviljongerna beräknas vara uppförd i början av år 1952. I ekonomibygnaden, vari kök och tvätterier äro inrymda, saknas vissa erforderliga utrymmen. Härjämte behöva en del lokaler i byggnaden moderniseras eller anordnas på ett lämpligare sätt. Även kökets utrustning behöver moderniseras.

Av statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande framlagda förslag, vilka syfta till att avhjälpa dessa brister och att öka kökets kapacitet, föranleder ej någon erinran från departementschefens sida. Kostnaden för ekonomibygnadens modernisering och utbyggnad har i januari 1950 beräknats till 775 000 kronor. Härav föreslås 495 000 kronor skola anvisas för nästa budgetår.

Uppförande av personalbostadshus m. m. vid Furunäsets sjukhus. Nya bostäder vid Furunäsets sjukhus vid Piteå anses böra anordnas i ungefär den takt, sjukhuset utbygges och moderniseras. Det tidigare till 16 familjebostäder och sammanlagt 26 enkelrum och dubletter beräknade behovet av nya bostäder anses nu böra tillgodoses i så måtto, att 24 enkelrum skola anordnas. I samband härmed minskas emellertid det befintliga antalet enkelrum med 2. För ändamålet föreslås uppförande av ett nytt bostadshus för ogift kvinnlig personal med 16 enkelrum och tillbyggnad med 8 enkelrum av ett befintligt bostadshus för ogift manlig personal. Kostnaden för de föreslagna byggnadsåtgärderna har beräknats till 235 000 kronor för nybyggnaden och 140 000 kronor för tillbyggnad av bostadshuset. För nästa budgetår föreslås skola för ändamålet anvisas 375 000 kronor.

Ombyggnad av personalbostäder vid sekundäravdelningen i Ribbingelund. Proportionen mellan familjebostäder och enkelrum vid sekundäravdelningen i Ribbingelund anses f. n. icke tillfredsställande. Av 29 enkelrum äro endast 12 ianspråktagna. De 5 familjebostäderna vid avdelningen äro samtliga uthyrda. Detta förhållande sammanhänger med att vid avdelningen, på vilken vårdas endast manliga patienter, omkring hälften av tjänstemännen äro manliga. Behovet av familjebostäder kommer att än mer accentueras i samband med en utökning av personalen. I årets statsverksproposition (elfte huvudtiteln, punkten 28) har räknats med att personalen under nästa budgetår skall ökas med en föreståndarinna, en förste skötare, sju skötare, en köksföreståndare och en sömmerska eller väverska i anledning av tillkomsten av en avdelning med 30 platser. Med hänsyn till angivna förhållanden anses antalet familjebostäder böra ökas. För nästa budgetår föreslås för ifrågavarande arbeten skola anvisas 102 000 kronor.

Uppförande av läkarbostad vid Ryhovs sjukhus. Arbetsförhållandena för de befattningshavare, som ha sina lokaler i den gamla kanslihusbyggnaden vid Ryhovs sjukhus i Jönköping, anses mycket ogynnsamma. För att frigöra vissa utrymmen i kanslihusbyggnaden föreslås en läkarbostad skola uppföras. Kostnaden härför beräknas till 95 000 kronor, vilket belopp föreslås skola anvisas för nästa budgetår.

Uppförande av personalbostadshus vid Pärilby sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1948 års riksdag (prop. nr 185; riksd. skr. nr 235), att vid det till Sätters sjukhus anslutna Pärilby sekundärsjukhus i Grangärde skulle uppföras två bostadshus för gift personal, samt anvisade för budgetåret 1948/49 135 000 kronor för ändamålet. I enlighet med av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt vidare 1950 års riksdag (prop. nr 113; riksd. skr. nr 209), att vid sjukhuset skulle uppföras ett bostadshus, samt anvisade för budgetåret 1950/51 150 000 kronor för ändamålet.

Totalkostnaderna för förenämnda tre bostadshus ha beräknats till 416 700 kronor, varför för husens uppförande utöver tidigare anvisade medel erfordras 131 700 kronor. För nästa budgetår föreslås för ändamålet skola anvisas ett till 131 500 kronor jämkat belopp.

Anordnande av promenadgård vid Pärby sjukhus. För ifrågavarande ändamål föreslås för nästa budgetår skola anvisas 45 000 kronor.

Anordnande av promenadgård vid sekundäravdelningen i Olofsfors. För ifrågavarande ändamål föreslås för nästa budgetår skola anvisas 36 500 kronor.

Förvärv av Brotorps arbetshem. Brotorps arbetshem för sinnesslöa kvinnor har sedan flera år tillbaka helt utnyttjats av Västra Marks sjukhus för dess klientel av asociala imbecilla kvinnor. Dessa patienter vistas vid Brotorp såsom försöksutskrivna från sjukhuset. Vårdplatserna på Brotorp ha varit i det närmaste av samma värde som vårdplatserna på sjukhuset och ha ökat sjukhusets kapacitet i motsvarande grad. Hemmet har även möjliggjort en differentiering av vården på sjukhuset.

Innehavarrinnan av hemmet, som har för avsikt att senast den 1 juli 1952 nedlägga verksamheten, har erbjudit staten att övertaga hemmet för ett belopp av 175 000 kronor. Medicinalstyrelsen framhåller, att, om hemmets verksamhet upphörde, detta skulle medföra betydande olägenheter i skilda hänseenden. Såväl medicinalstyrelsen som byggnadsstyrelsen ha tillstyrkt att hemmet förvärvas av staten, byggnadsstyrelsen dock under förutsättning att anläggningen i huvudsakligen befintligt skick kan användas för det avsedda ändamålet. Byggnadsstyrelsen har även betonat angelägenheten av att de ekonomiska förutsättningarna för anläggningens drift närmare prövas, innan fastigheten inköpes.

I nuvarande läge inom sinnesslövrården anses det vara av stor vikt att platsantalet icke minskas. Det torde vara små utsikter till att hemmet övertages av någon, som kommer att fortsätta den ursprungliga verksamheten där. Med hänsyn härtill samt vad som upplysts om anläggningen och den begärda köpeskillingen anses önskvärt, att hemmet inköpes av statsverket. En förutsättning härför är emellertid, att driftkostnaderna för hemmet hålla sig på normal nivå. Denna fråga anses böra särskilt undersökas. Beslut om inköp bör därför icke nu fattas. Då emellertid verksamheten skall nedläggas den 1 juli 1952 föreslås Kungl. Maj:t erhålla bemyndigande att efter närmare övervägande få förvärva fastigheten för en köpeskillning av högst 175 000 kronor.

Elektriska arbeten vid vissa statens sinnessjukhus. I särskilda skrivelser den 2 och 6 mars 1951 har medicinalstyrelsen framlagt förslag om utförande av elektriska arbeten vid S:ta Gertruds sjukhus i Västervik, S:ta Maria sjukhus i Hälsingborg och Restads sjukhus i Vänersborg. Då samtliga föreslagna arbeten synas vara av angelägen natur, förordar departementschefen, att de komma till utförande under nästa budgetår. För ändamålet föreslås för nästa budgetår skola anvisas ett sammanlagt belopp av 150 000 kronor.

Utredningsmedel. För bestridande av expenser m. m. för statens kommittés för sinnessjukvårdens utbyggande verksamhet under nästa budgetår föreslås för nämnda budgetår skola anvisas 50 000 kronor.

Utrustning av nya sinnessjukhus.

Medelsbehovet under anslaget har för nästa budgetår beräknats till 1 055 000 kronor, varav *dels* för utrustning av vissa nytillkommande och ombyggda lokaler vid Ulleråkers sjukhus i Uppsala, Umedalens sjukhus vid Umeå, Furunäsets sjukhus vid Piteå, Mariebergs sjukhus i Kristinehamn, Västra Ny sjukhus, sekundäravdelningarna i Rosöga, Ribbingelund och Olofsfors samt S:ta Annas sjukhus i Nyköping 758 000 kronor, *dels* för bidrag till kostnaderna för utrustning av psykiatriska kliniken i Lund 212 000 kronor, *dels ock* för anskaffande av diverse modern medicinsk utrustning till sinnessjukhusen 85 000 kronor. Av tidigare för särskilda ändamål anvisade medel under anslaget kunna emellertid redovisas besparingar på sammanlagt cirka 16 000 kronor. Av besparingarna förutsättas 15 000 kronor få disponeras för att till en del täcka nyssnämnda kostnader. Medelsbehovet för nästa budgetår skulle sålunda kunna begränsas till 1 040 000 kronor. Härjämte föreslås, att det för budgetåret 1948/49 anvisade reservationsanslaget på 60 000 kronor till Utrustning av en provisorisk alkoholistanstalt å Bona, vilket icke tagits i anspråk, överföres till anslaget för utrustning av nya sinnessjukhus. Den erforderliga medelsanvisningen för nästa budgetår upptages sålunda till 980 000 kronor.

Sammanfattning.

Å s. 46 i statsrådsprotokollet har intagits en sammanställning av kostnaderna för de i det föregående omförmälda arbeten, för vilka medel ansetts böra anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 under anslaget till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. Kostnaderna uppgå till 454 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för i det föregående angivna arbeten m. m., för vilka medel ansetts böra för budgetåret 1951/52 anvisas under anslaget till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m., uppgår enligt å s. 47 i statsrådsprotokollet intagen sammanställning till 10 530 000 kronor.

Med avseende å de anvisade medlen har ansetts böra gälla, att de angivna fördelningarna icke skola vara i detalj bindande för medlens disposition. I den mån så med hänsyn till sättet för byggnadsarbetenas bedrivande eller eljest kan befinnas lämpligt, förutsättes enligt Kungl. Maj:ts bestämmande en ökning av beräknad medelsdisposition för visst ändamål kunna ske mot det att motsvarande minskning vidtages för ett annat.

För utrustning av nya sinnessjukhus skulle slutligen anvisas ett belopp av 980 000 kronor.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag men vill uttala önskvärldheten av att byggnadskvoten för hälso- och sjukvården utmätas på sådant sätt, att byggnadsverksamheten vid statens sinnessjukhus kan bedrivas i snabbare takt.

Enligt utskottets mening måste nämligen en upprustning av sinnessjukvården komma till stånd, vilket mål bäst nås genom att man samtidigt beträder olika vägar. En förstärkning av personalorganisationen och förbättrad utbildning hos personalen äro ägnade att leda till intensifierad vård. Genom bättre planläggning och utrustning av befintliga sjukhus möjliggöres ett effektivare utnyttjande av vårdresurserna. Ökning av vårdplatsantalet skapar förutsättningar för att tidigare omhändertaga de sjuka och därmed möjligheter att i ökad utsträckning återföra dem till hälsa.

Med utgångspunkt från att möjligheterna att förbättra sinnessjukvården ytterst äro beroende av samhällets ekonomiska bärkraft vill utskottet rent allmänt sett uttala, att i ett ansträngt budgetläge statsanslagen till ren förvaltningsverksamhet synas böra nagelfaras med särskild omsorg. Bland saksanslagen åter böra de som avse eftersatta områden givas företräde framför dem, vilka avse områden som redan äro bättre tillgodosedda.

De av Kungl. Maj:t föreslagna *nya* byggnadsarbetena innebära praktiskt taget icke något tillskott av vårdplatser. Mot bakgrunden av vad utskottet ovan anfört om vikten av att samtliga angivna vägar till höjning av sinnessjukvårdens kapacitet och standard samtidigt utnyttjas framstår det som angeläget att rättelse härutinnan snarast åvägbringas. Härvidlag synes det av 1950 års riksdag beslutade nya sinnessjukhuset vid Karlskrona i första hand böra komma i fråga.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,
att riksdagen må

I. besluta,

a) att vid S:ta Annas sjukhus i Nyköping skall i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 9 mars 1951 förordat förslag uppföras två nya personalbostadshus för en beräknad kostnad av sammanlagt högst 660 000 kronor;

b) att vid Mariebergs sjukhus i Kristinehamn skall i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordat förslag uppföras en ny upptagningspaviljong för en beräknad kostnad av högst 950 000 kronor;

c) att vid Umedalens sjukhus i Umeå skall i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordat förslag verkställas modernisering och utbyggnad av ekonomibyggnaden för en beräknad kostnad av högst 775 000 kronor;

II. bemyndiga Kungl. Maj:t att under förutsättning att driftkostnaderna för hemmet hålla sig på normal nivå förvärva Brotorps arbetshem för en köpeskilling av högst 175 000 kronor;

III. till *Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.* under statens allmänna fastighetsfond anvisa

a) för budgetåret 1951/52 ett investeringsanslag av 10 530 000 kronor;

b) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 ett investeringsanslag av 454 000 kronor;

IV. till *Utrustning av nya sinnessjukhus* för budgetåret 1951/52 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 980 000 kronor.

Stockholm den 24 april 1951.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Gränebo, Iwar Anderson, Mannerskantz, Leander, Heiding, Gillström, fröken Andersson, herrar Sundelin, Näsström, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Edvin Thun och Söderquist; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmberg i Skövde, Bergström, Svensson i Grönvik, Wallentheim, Ståhl, Bergstrand, Åkerström, Petterson i Degerfors, Thapper, fröken Elmén, herrar Andersson i Munkaljungby, Johansson i Mysinge och Hjalmarson.
